

Alþingi

Erindi nr. P 131/1383

DAGSKOMUDAGUR

19.4.2005
TILVÍSUN

Alþingi, efnahags- og viðskiptanefnd
Austurstræti 8
150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 14. apríl 2005 2005030411

Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um tekjuskatt og eignarskatt, 137 mál.

Með bréfi dags. 30. mars 2005 óskar Efnahags- og viðskiptanefnd eftir umsögn embættisins um frumvarp til laga um tekjuskatt og eignarskatt þess efnis að felld verði niður ákvæði þeirra laga um opinbera birtingu og framlagningu álagningarskráa og skattskráa.

Eins og fram kemur í greinargerð með frumvarpinu á birtingu þessara skráa sér langa forsögu. Auk þeirra forsenda sem sérstaklega eru nefnd í greinargerðinni sem varða formlega málsmeðferð, þ.e. að með framlagningunni fari fram formleg birting opinberrar álagningar og skapaður sé grundvöllur fyrir kærur þriðja manns hafa önnur rök einnig vegið þungt eins og þau að birtingin væri til þess fallin að skapa bæði gjaldendum og skattfyrvöldum virkt aðhald eins og fram kom hjá meiri hluta efnahags- og viðskiptanefndar þegar gerð var breyting á þessum ákvæðum 1984. Þá var ákveðið eins og og við aðrar síðari lagabreytingar að viðhalda birtingarskyldunni þrátt fyrir að kærheimild þriðja manns væri fallin niður og upp hafi verið tekinn sá háttur að tilkynna skattaðilum bréflaga um álagða skatta.

Í Noregi voru á síðasta ári gerðar breytingar á lagaákvæðum um birtingu skattskráa. Í frumvarpi norska fjármálaráðuneytisins um breytingar á ákvæðum norskra skattalaga um birtingu skattskráa (Ot.prp. nr. 34 (2003-2004) og umsögn fjármálanefndar (finanskomiteen) norska þingsins (Innst. O. nr. 60, 2003-2004), sem fylgir umsögn þessari, um málið er gerð ítarleg greining á forsendum og rökum með og móti birtingu skattskráa og þeim tillögum sem nú eru orðnar að lögum. Varð niðurstaðan sú að halda áfram birtingu skattskráa en þrengja aðgang að þeim einkum hvað varðar fjölmiðlun og notkun í viðskiptalegum tilgangi.

Hinar nýju norsku reglur eru í meginatriðum þessar:

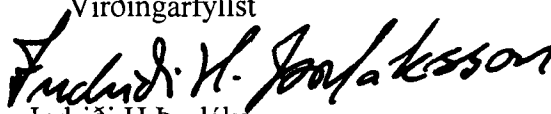
- skattskrá er lögð fram einu sinni á ári eftir að álagningu er lokið,
- persónuupplýsingar eru takmarkaðar við nafn, fæðingarár og póststöð einstaklinga en kennitölu lögaðila,
- í skránni eru upplýsingar um skattstofna og álagða skatta og gjöld
- skattskráin liggur frammi á skattstofum til almennrar skoðunar í 3 vikur,
- ekki er leyfilegt að taka afrit, ljósrit eða nota rafræn tæki við aflestur af listanum,
- ríkisskattstjóri gerir skattskrá aðgengilega á internetinu þann tíma og hún liggur

- frammi,
- við leit í lista á netinu þarf að gefa upp nafn og póststöð skattaðila,
 - að beiðni verða upplýsingar úr skattskránum veittar viðkomandi skattaðila, maka hans, dánarbúi, þrotabúi eða dómstól.

Í greinargerð norsku ríkisstjórnarinnar og fjármálanefndar norska Stórþingsins er gerð nánari grein fyrir þeim samfélagslegu rökum sem framlagning skattskráa hefur byggst á. Eru þar tiltekin atriði svo sem a) að leynd kunni að leiða til getgátna um álagninguna, b) að birtingin feli í sér eftirlit með valdhöfunum og c) að upplýsingar um misræmi á raunverulegum og skattalegum aðstæðum séu til þess fallnar að efla og bæta umræðu um skattareglur. Þar er einnig bent á að það grundvallasjónarmið, að stjórnýsla skuli vera opin og gagnsæ, feli í sér að borgararnir eigi að hafa möguleika á að fá innsýn í ákvarðanir yfirvalda og það að einstakir aðilar geti fylgst með aðgerðum stjórnvalda geti aukið réttaröryggi og hindrað óréttlæti. Framlagning skattskrár sé hluti af þeim grundvallarreglum um opna og gagnsæja stjórnýslu sem byggt sé á í stjórnýsluréttinum. Þrátt fyrir þetta megi ekki ganga svo langt í birtingu upplýsinga að eðlilegri persónuvernd verði ógnað. Þróun á þeim vettvangi, breytt og aukin fjölmiðlunartækni og markaðsnotkun upplýsinga úr skattskránum leiði til þess að endurskoða þurfi það fyrirkomulag til staðar var. Verður ekki séð annað en að þessi sjónarmið séu einnig í fullu gildi hér á landi.

Í nefndarálitinu kemur fram að fulltrúar allra flokka nema eins eru sammála um mikilvægi þess að almenningur hafi aðgang að skattskrá og að þær verði áfram opinberar. Meirihluti nefndarinnar, fulltrúar stjórnarflokkanna, voru sammála þeim takmörkunum sem settar eru með hinum nýju reglum en flestir aðrir nefndarmenn voru því andvígir að þrengja aðgang, einkum fjölmiðla, að skattaupplýsingum.

Ríkisskattstjóri telur að þrátt fyrir að í greinargerð með því frumvarpi, sem lagt hefur verið fram á Alþingi, sé fjallað ítarlega um marga þætti þessa máls sé þar ekki litið til ýmissa þeirra grundvallaratriða sem málið varða og bent hefur verið á hér að framan með því að vitna til umfjöllunar í norska þinginu og niðurstöðu þess. Verður að ætla að farsælt gæti reynst að verja tíma í að kanna þau atriði betur og leggja heildstætt mat á málefnið á slíkum grunni. Þá má og benda á að vafi kann að leika á því hvort einföld bréflög tilkynning álagningar í stað opinberrar birtingar álagningarskrár sé fullnægjandi m.t.t. réttaráhrifa.

Virðingarfyllst

Indriði H Þorláksson

Tilvísanir: 1) Ot.prp. nr. 34, 2003-2004;
<http://odin.dep.no/fin/norsk/dok/regpubl/otprp/006001-050055/dok-bn.html>

Viðhengi: 2) Innst. O. nr. 60, 2003-2004; inno-200304-060.pd
<http://www.stortinget.no/inno/2003/inno-200304-060.html>

Innst. O. nr. 60

(2003-2004)

Innstilling til Odelstinget
fra finanskomiteen

Ot.prp. nr. 34 (2003-2004)

Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i skattelovgivning mv.

Innhold

	Side		Side
1. Innleiing	5	3. Høve for liknings- og avgiftsstyres-	
1.1 Sammen drag	5	maktene til å krevje kontrollopplys-	
1.2 Komiteens merknader	5	ningar frå bankar m.m.	14
2. Endringar i reglane om offentleg-		3.1 Sammen drag	14
gjering av skattelistinge	5	3.2 Komiteens merknader	15
2.1 Sammen drag	5	4. Nye reglar i skattebetalingslova om	
2.1.1 Innleiing	5	innhenting av kontrollopplysningar	
2.1.2 Bør skattelistinge vere offentlege?	6	frå tredjepersonar	15
2.1.3 Kva slags opplysningar bør vere offent-		4.1 Sammen drag	15
lege?	7	4.2 Komiteens merknader	17
2.1.4 Personar med sperra adresse	7	5. Endring av reglane for plikta til å	
2.1.5 Korleis skal dei offentlege opplys-		betale arbeidsgivaravgift for humani-	
ningane gjerast kjende?	7	tært arbeid i utlandet	17
2.1.5.1 Forholdet mellom likningslova, offent-		5.1 Sammen drag	17
leglova og retningslinene frå departe-		5.1.1 Innleiing og bakgrunn for lovforslaget .	17
mentet	7	5.1.2 Gjeldande rett	17
2.1.5.2 Utlekking på likningskontora og ord-		5.1.3 Synspunkt frå høyringsinstansane	18
ninga med "vårutlegg"	7	5.1.4 Vurderingar og forslag frå departemen-	
2.1.5.3 Publisering på Internett	8	tet si side	19
2.1.5.4 Masseutlevering	9	5.1.5 Økonomiske konsekvensar av forslaget	20
2.1.5.5 Utlevering til pressa	9	5.2 Komiteens merknader	20
2.1.5.6 Utlevering til føretak som driv adres-		6. Endring i artistskattelova	22
serings- og marknadsføringsverksemd ..	11	6.1 Sammen drag	22
2.1.5.7 Utlevering til finansinstitusjonar, for-		6.2 Komiteens merknader	22
sikringsverksemd og verksemdar som		7. Retting av meirverdiavgiftslova § 63	
driv kredittopplysning	11	7.1 Sammen drag	22
2.1.5.8 Utlevering av opplysningar etter at		7.2 Komiteens merknader	22
trevekersperioden er omme	12	8. Forslag fra mindretall	22
2.1.5.9 Særskilt om skattelistinge for uperson-		9. Komiteens tilråding	22
lege skattytarar	12		
2.1.6 Økonomiske og administrative konse-			
kvensar	12		
2.2 Komiteens merknader	12		

Innst. O. nr. 60

(2003-2004)

Innstilling til Odelstinget
fra finanskomiteen

Ot.prp. nr. 34 (2003-2004)

Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i skattelovgivinga mv.

Til Odelstinget

1 INNLEIING

1.1 Sammen drag

Regjeringa gjer i proposisjonen framlegg om:

- lov om endring i lov 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt
- lov om endring i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift
- lov om endring i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven)
- lov om endring i lov 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister mv.
- lov om endring i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven)

I proposisjonen inngår:

- framlegg om endringar i reglane om offentliggjeri ng av skattelistene
- framlegg om endringar i høvet for liknings- og avgiftsstyresmaktene til å krevje kontrollopplysningar frå bankar m.m.
- framlegg om nye reglar i skattebetalingslova om innhenting av kontrollopplysningar frå tredjepersonar
- framlegg om endringar i reglane om arbeidsgivaravgift for humanitære organisasjonar
- framlegg om mindre endring i artistskattelova
- framlegg om retting av meirverdiavgiftslova

Generelt er det berre Regjeringa sine konkrete forslag som krev heimel i lov, og til dels Regjeringa sine vurderingar og grunngevingar knytt til desse, som er beskrivne nedanfor i samandraga under dei enkelte punkta. Gjeldande norsk rett, utanlandsk rett, høyringar o.a. knytt til dei enkelte forslaga, er beskrivne nærmare i proposisjonen.

1.2 Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ranveig Frøiland, Svein Roald Hansen, Tore Nordtun, Torstein Rudihagen og Hill-Marta Solberg, fra Høyre, Svein Flåtten, Torbjørn Hansen, Heidi Larssen og Jan Tore Sanner, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, lederen Siv Jensen og Per Erik Monsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, Audun Bjørlo Lysbakken og Heidi Grande Røys, fra Kristelig Folkeparti, Ingebrigt S. Sørfonn og Bjørg Tørresdal, fra Senterpartiet, Morten Lund, fra Venstre, May Britt Vihovde, og fra Kystpartiet, Steinar Bastesen, viser til sine merknader nedenfor under de enkelte punktene.

2. ENDRINGAR I REGLANE OM OFFENTLEGGJERING AV SKATTELISTENE

2.1 Sammen drag

2.1.1 Innleiing

Departementet legg fram forslag om endringar i reglane om offentliggjeri ng av skattelistene. Hovudsiktemålet med dei endringane som det blir gjort framlegg om, er å styrkje personvernet.

I dei siste åra er skattelistingene i aukande grad blitt brukte i kommersiell verksemd. Nokre av dei som får skattelistingene utleverte, tek seg jamvel betalt for å gi opplysningar om skattytarane vidare, til dømes på SMS. Ei slik utvikling er ikkje ønskeleg.

Slik departementet ser det, står ikkje valet nødvendigvis mellom fullt innsyn på den eine sida og fullstendig hemmelegald på den andre.

Prinsippet om offentleg innsyn er i seg sjølv ikkje ein fare for personvernet. Prinsipielt sett er det omfanget av den informasjonen som blir offentleggjort, kombinert med måten opplysningane blir gjort tilgjengelege på, som er urovekkjande.

Departementet meiner at dei omsyna som grunn- gir ordninga med offentlege skattelister, veg så tungt at ein ikkje vil gå inn for å halde skattelistingene hemmelege. Det bør likevel innførast strengare køyrereglar for offentleggjering av slike lister.

2.1.3 Kva slags opplysningar bør vere offentlege?

Departementet føreslår at opplysningar om fødselsdag og -månad, gateadresse og skatteklasse ikkje skal stå i skattelistingene. Etter departementet sitt syn er dette opplysningar som ikkje er strengt nødvendige for å realisere dei kontrollformåla som ligg til grunn for offentleggjeringa. At fleire aviser lenge har valt å ikkje ta med desse opplysningane når dei publiserer listene på papir eller på Internett, er eit argument for ei slik innstramming.

Det er mogleg at forslaget kan føre til at ein del skattytarar kan bli forveksla. Det er likevel vanskeleg å tru at dette blir eit problem som får noko særleg omfang. Når ein kjenner til både alder og poststad, vil det sjeldan vere grunn til forveksling sjølv om namnet er det same. Departementet kan heller ikkje sjå at dette vil gjere det mogleg for maktmenneske å skjule seg.

Opplysningar om fødselsdag og -månad, gateadresse og skatteklasse er opplysningar som lett kan misbrukast når dei blir stilte saman med økonomisk informasjon om skattytaren. Å fjerne opplysningane frå skattelistingene vil gjere det vanskelegare å bruke skattelistingene til kriminelle formål.

2.1.4 Personar med sperra adresse

Departementet føreslår at skattelistingene ikkje skal innehalde nokre opplysningar om personar som har fått adressa sperra i medhald av lov om folkeregistrering. Å offentleggjere slike opplysningar kan innebere ein tryggingrisiko for dei det gjeld. Særleg på mindre stader er det viktig at verken namn, adresse eller poststad går fram av listene.

Praksis hos likningsstyresmaktene har til no gått ut på at personar med sperra adresse er blitt fjerna frå dei listene som er blitt masseutleverte. Namnet til

personane har derimot stått i papirlistene som er blitt lagde ut på likningskontora. Forslaget frå departementet inneber at heller ikkje listene på likningskontora vil innehalde opplysningar om personar med sperra adresse.

2.1.5 Korleis skal dei offentlege opplysningane gjerast kjende?

2.1.5.1 FORHOLDET MELLOM LIKNINGSLOVA, OFFENTLEGLOVA OG RETNINGSLINENE FRÅ DEPARTEMENTET

I dag er spørsmålet om rett til innsyn i skattelistingene regulert i likningslova, offentleglova og retningslinene frå departementet. Dette gjer regelverket vanskeleg tilgjengeleg.

Offentleglova § 1 første ledd bestemmer at lova gjeld "den virksomhet som drives av forvaltningsorganer når ikke annet er bestemt i lov eller i medhold av lov". Offentleglova byggjer såleis på eit prinsipp om at det kan gjerast unntak frå lova i anna lov.

Departementet meiner at det vil vere klargjerande dersom spørsmålet om innsyn i skattelistingene blir regulert uttømmende i eller i medhald av likningslova. Departementet vil ikkje føreslå ei ordning der likningslova og offentleglova gjeld ved sidan av kvarandre, til dømes slik at offentleglova skal utfylle likningslova. Ei slik løysing vil kunne skape unødvendig tvil om kor langt offentleglova rekk når det gjeld skattelistingene. Etter departementet sitt syn er det heller ikkje naturleg å ta inn ei føresegn i offentleglova om at likningslova skal gjelde for innsyn i slike lister.

Departementet føreslår derfor at det skal gå fram av likningslova § 8-8 at offentleglova ikkje gjeld skattelister.

Departementet føreslår også at retningslinene for innsyn i og utskrift av skattelistingene gitt av departementet 8. august 1991, blir oppheva når dei nye reglane trer i kraft.

2.1.5.2 UTLEGGING PÅ LIKNINGSKONTORA OG ORDNINGA MED "VÅRUTLEGG"

Departementet føreslår å vidareføre ordninga med utlegging av skattelister på likningskontora. Skal innsynsretten vere reell, er dette minimumsløysingar for korleis opplysningane skal gjerast kjende. Desse ordningane gir publikum høve til å sjekke innhaldet i listene på ein enkel måte. Samtidig med at ein sikrar retten til innsyn, må ein gå ut frå at slike former for offentleggjering ikkje inneber nokon større risiko for uønskt distribusjon av opplysningane.

I samband med omorganiseringa i likningsforvaltninga har såkalla etatskontor og servicekontor somme stader teke over nokre av arbeidsoppgåvene til likningskontora. Departementet føreslår at likningssjefen for kvart distrikt skal kunne bestemme at

blir lagt ut på nettet, og korleis søkjefunksjonane blir utforma.

Skattelistingene bør liggje ute på nettet i den same perioden som papirlistene er lagde ut på likningskontora, det vil seie tre veker.

Departementet føreslår derfor at skattelistingene skal publiserast på heimesidene til Skattedirektoratet på Internett i tre veker. Departementet føreslår vidare at det berre skal vere mogleg med enkeltøk i listene om ein kjenner namnet og poststaden til skattyaren.

2.1.5.4 MASSEUTLEVERING

Masseutlevering av opplysningar frå skattelistingene er nærmare regulert i § 4 i retningslinene frå departementet, der ein skil mellom utlevering av papir- og elektroniske lister.

Retningslinene blir tolka slik at alle kan be om og få utlevert heile skattelisten for éin, fleire eller alle kommunar. Utlevering av lister i elektronisk form kan berre skje til dei som oppfyller vilkåra i andre ledd om melde- og konsesjonsplikt til Datatilsynet. Det gjeld også eit unntak for dei som er fritakne for melde- og konsesjonsplikt, som særleg gjeld pressa.

Etter departementet si oppfatning er det ønskeleg med større kontroll, eller oversikt om ein vil, over spreinga av opplysningar frå skattelistingene. Departementet tenkjer særleg på opplysningar som er sette saman på ein bestemt måte, til dømes slik at det kan lagast karakteriserande utval av folk med tilleggsopplysningar om inntekt. I dag har ein lita oversikt over dei måtane opplysningar frå skattelistingene blir brukte på. Som nemnt i høyringsnotatet, må derfor utgangspunktet vere at masseutlevering ikkje skal skje med mindre sterke samfunnsmessige omsyn gjer seg gjeldande.

I høyringsnotatet viser departementet til at den interessa samfunnet har i at visse institusjonar har tilgang til tilstrekkeleg med opplysningar om skattyarane og dei økonomiske forholda deira, må vegast opp mot den einkilde si interesse i at skattestyremaktene legg til rette for at opplysningar om ein person ikkje kan nyttast til formål som ligg utanfor det som er formålet med offentleggjeringa, eller som kan truge personvernet. Departementet viser her til drøftinga ovanfor, der departementet gjer framlegg om at berre Skattedirektoratet skal kunne publisere skattelistar på Internett. Om masseutlevering skulle kunne skje også i framtida, ville spreinga av skattelisteeopplysningane framleis i stor grad kunne skje gjennom Internett utanfor likningsstyremaktene sin kontroll.

Departementet kan ikkje sjå at slike sterke samfunnsmessige omsyn gjer seg gjeldande i den grad at ordninga med masseutlevering bør skje på same måten som i dag. Departementet føreslår derfor at ordninga med masseutlevering bør avviklast. Som departementet peika på i høyringsnotatet, er det særleg

tre grupper som tek imot slike opplysningar i dag, og som dermed peikar seg ut dersom ein skulle tenkje seg unntak frå hovudregelen. Departementet vil derfor sjå nærmare på spørsmålet om masseutlevering til pressa, marknadsføringsverksemdar og bankar, kredittopplysningsverksemdar og liknande som har konsesjon i medhald av personopplysningslova § 33.

2.1.5.5 UTLEVERING TIL PRESSA

Forslaget frå departementet i høyringsnotatet gjekk ut på at pressa ikkje skulle få fleire opplysningar enn andre. Forslaget i høyringsnotatet inneber dermed at pressa må søkje i papirlistene eller i dei listene likningsstyremaktene legg ut på Internett i tre-vekersperioden. Etter dette må pressa vende seg til likningskontora for å få opplysningar frå skattelistene.

Etter departementet si oppfatning er det, som tidlegare nemnt, viktig å setje ei grense for kor langt ein ønskjer at spreinga av skattelisteeopplysningar skal gå. Departementet ønskjer å sikre ein betre kontroll med korleis opplysningane frå skattelistingene blir nytta. Det er derfor behov for innstrammingar også når det gjeld pressa sin tilgang til opplysningar.

Dei høva pressa har til å systematisere opplysningane i skattelistingene, vil bli noko svekte dersom ordninga med masseutlevering av skattelisteeopplysningar opphøyrer. Departementet meiner at dette ikkje vil vere noka avgjerande innvending mot forslaget, dersom dei omsyna som ligg bak ønsket om offentleg innsyn, likevel kan sikrast.

Etter departementet si oppfatning vil innsynsretten gå langt nok dersom pressa får høve til å sjekke inntekt, formue og skatt til einskildpersonar både i og utanfor dei tre vekene skattelistingene er å finne på likningskontora og på Internett.

Presseorganisasjonane har i sine høyringsfråsegner lagt vekt på at dei ikkje lenger kan lage til dømes analysar omkring nullskattytarar, millionærar og milliardærar i ulike delar av landet, i ulike yrkesgrupper osv. Som døme på journalistikk som vil bli vanskelegare å gjennomføre, er det også nemnt reportasjar om inntekter og formuar til pensjonistane og reportasjar om og analysar av kommunal service i ulike bydelar i forhold til status, økonomi osv. i befolkninga. Etter som journalistane ikkje vil kjenne namnet på alle dei som det vil vere aktuelt å ta med i ei slik undersøking, vil denne typen journalistikk bli vanskelegare å gjennomføre.

Departementet vil presisere at det også i framtida vil vere mogleg å lage slike analysar som pressa har vist til at det ikkje lenger vil vere mogleg for dei å lage. Det finst reglar om unntak frå teieplikta i likningslova for forskarar som ønskjer å lage slike analysar. Dei forskarane som får tilgang til opplysningane, vil da sjølve ha teieplikt når det gjeld dei opplys-

Departementet vil derfor ikkje føreslå ei særskilt ordning for pressa.

2.1.5.6 UTLEVERING TIL FØRETAK SOM DRIV ADRESSERINGS- OG MARKNADS- FØRINGSVERKSEMD

Departementet viser til omtalen i høyringsnotatet.

Departementet ser det slik at utlevering av informasjon frå skattelistingene til bruk i verksemd som driv med marknadsføring, ligg langt utanfor det som er det opphavlege formålet med offentleggjeringa av skattelistingene.

Etter departementet sitt syn er det ikkje likningsstyresmaktene si oppgåve å leggje forholda til rette for at marknadsføringa til ulike verksemdar skal bli mest mogleg målretta. Det er særleg koplinga mellom personopplysningar og opplysningar om inntekt og formue som gjer at departementet ser det som uheldig at slike verksemdar får tilgang til skattelistingene.

Som nemnt under gjennomgangen av gjeldande rett, kan departementet ikkje sjå bort frå at nokre av dei som får skattelistingene, bruker opplysningar om inntekt og formue i marknadsføringsverksemd utan at det blir innhenta samtykke frå den einskilde skattytaren. Slik departementet forstår det, meiner Datatilsynet at slik bruk av opplysningane strir mot personopplysningslova.

Spørsmålet om verksemdar skal få tilgang til opplysningar om til dømes adresse, kan eventuelt vurderast i samanheng med gjennomgangen av reglane om høve til å få opplysningar frå folkeregisteret.

Departementet føreslår derfor at heller ikkje marknadsføringsverksemdar skal få noka særskild utlevering av skattelister.

2.1.5.7 UTLEVERING TIL FINANSINSTITUSJONAR, FORSIKRINGSVERKSEMD OG VERKSEMDER SOM DRIV KREDITTOPPLYSNING

Etter departementet si oppfatning bør bankar, finansinstitusjonar, tilbydarar av forsikringstenester og føretak som driv kredittopplysningsverksemd også i framtida få utlevert skattelistingene, så framtidig opplysningane er sikra ei trygg behandling.

Departementet meiner at det rammeverket som personopplysningslova gir, gir god nok tryggleik for at andre ikkje kan få opplysningane utan at reglane i personopplysningslova blir følgde.

Opplysningane kan da som hovudregel ikkje givast til andre dersom den opplysningane gjeld, ikkje har gitt samtykke til det. Kredittopplysningsverksemdar kan etter personopplysningsforskrifta § 4-3 likevel gi kredittopplysning vidare til "den som har saklig behov for den". Om opplysningane blir gitt til andre enn dei det er høve til å gi opplysningane til et-

ter personopplysningslova, vil det vere eit brot på lova, som kan møtast med sanksjonar i medhald av personopplysningslova.

Datatilsynet peikar i si høyringsfråsegn på at konsesjonsplikta som hovudregel er avgrensa til behandling av sensitive personopplysningar. Opplysningar om økonomiske forhold blir i personopplysningslova ikkje rekna som sensitive, og det vil derfor berre vere nokre få tilfelle som vil vere underlagt førehandskontrull i form av konsesjon. Etter ei fornyar vurdering har departementet derfor kome til at konsesjonsplikta ikkje vil vere eit godt avgrensingskriterium.

Det er derfor viktig at dei verksemdene som også i framtida skal få skattelistingene utleverte, er klart definerte.

Departementet har kome fram til at ingen andre enn finansinstitusjonar, forsikringsverksemd og kredittopplysningsverksemdar, skal kunne få skattelistingene utleverte. Dette må derfor kome klart fram i lovteksten. Bruken av opplysningane skal følgje føresegnene i personopplysningslova. Opplysningar som er henta inn av kredittopplysningsverksemdar, kan derfor berre brukast ved kredittvurdering.

Departementet føreslår at desse verksemdene også skal få opplysningar om fullt personnummer. Som departementet skriv i høyringsnotatet, vil det for slike verksemdar vere nødvendig å ha opplysningar om personnummeret og gateadressa til skattytarane i tillegg til dei opplysningane som no blir føreslått tekne inn i skattelistingene.

I dag må skattelistingene haldast opp mot andre register for at ein skal få fram god nok identifikasjon for bruk i slik verksemd. Dette er ei tungvint løysing, som i ein del tilfelle har gjort det vanskeleg for privatpersonar å få kreditt. Det bør derfor opnast for å kunne gi desse opplysningane.

Departementet legg til grunn at desse verksemdene også i framtida skal dekke kostnaden ved utleveringane.

Departementet føreslår òg ein heimel i ligningslova § 3-13 nytt sjettede ledd for departementet til å gi forskrifter.

Departementet har også sett nærmare på spørsmålet om kvar i likningslova ei slik føresegn bør takast inn. Når desse verksemdene no skal få fleire opplysningar enn dei som er tekne inn i skattelistingene, og høvet til å utlevere skattelistingene samtidig er avgrensa, er det ikkje lenger naturleg at føresegnene om dette er tekne inn i likningslova § 8-8, som regulerer offentleggjering av skattelistingene. Departementet meiner at det no er meir naturleg at føresegnene om dette blir tekne inn som eit tillegg til dei andre unntaka frå teieplikta i likningslova § 3-13. Departementet føreslår derfor at desse reglane blir tekne inn som eit nytt sjettede ledd i likningslova § 3-13.

"Stortinget ber Regjeringen gjennomføre evalueringen av gjeldende regelverk om offentliggjøring av skattelister, herunder vurdere ulike interessenters behov for informasjon."

I Ot.prp. nr. 34 (2003-04) om endringer i skatte- lovgivinga mv. følger Regjeringen opp dette arbeidet.

Flertallet slutter seg til Regjeringens forslag om endringer i regelverk om offentliggjøring av skattelister.

Flertallet ser at selv om offentliggjøring av ligninger har lange tradisjoner i Norge, er ikke dette et argument alene for å fortsette med ordningen. Flertallet ser bl.a. hvordan den teknologiske utviklingen kan medføre at opplysninger som blir offentliggjort gjennom skattelister kan få en helt annen kraft og et mye videre nedslagsfelt enn tidligere.

Flertallet viser til at hovedsiktemålet med de foreslåtte endringene er å styrke personvernet.

Flertallet mener det synes hensiktsmessig at banker og finansinstitusjoner kan få tilgang til opplysninger for kredittvurdering. Samtidig vil dette være et viktig bidrag og et virkemiddel mot økonomisk kriminalitet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti går imot Regjeringens forslag til innstramminger i reglene for offentliggjøring av skattelister. Disse medlemmer mener at det er ønskelig med en videreføring av dagens praksis. Skattelister har vært offentlige fra 1863. Det er altså en lang tradisjon for åpenhet rundt inntekts- og skatteforhold. Disse medlemmer viser til at ordningen med utlegging av skattelister er blitt grunnlagt med at hemmelighet kan skape grobunn for spekulasjoner omkring arbeidet med ligningen. Dagens ordning representerer en form for samfunnskontroll med styresmaktene. Videre vil full offentlighet kunne bidra til debatt om skattereglene, dersom det er store avvik mellom virkelige og skattemessige forhold.

Disse medlemmer mener at Regjeringens forslag om at ordningen med masseutleveringer til pressen skal opphøre, er særlig uheldig. Dette forslaget vil bety at det vil bli langt vanskeligere å lage journalistikk som retter søkelyset mot uheldige forskjeller og utviklingstrekk i samfunnet. Informasjon om inntekts- og skattemessige forhold er viktig i den samfunnsmessige debatten.

Regjeringen foreslår at retten til innsyn bare skal reguleres i ligningsloven, og at offentlighetsloven ikke skal gjelde krav om innsyn i slike saker. Disse medlemmer mener at innsyn i offentlige dokumenter i størst mulig grad bør forankres i offentlighetsloven, og flest mulig unntak bør kunne leses ut av denne. Jo flere spesiallover som tilsidesetter offent-

lighetsloven, desto mer utules hele offentlighetsprinsippet.

Disse medlemmer støtter Regjeringens forslag om at personer med sperret adresse ikke skal tas med i listene. Personer som har behov for beskyttelse, for eksempel kvinner som utsettes for trusler om vold, kan få adressen sin sperret. I dag er praksis hos likningsmyndighetene at navn og adresse til personer med sperret adresse ikke fremkommer av listene som blir masseutlevert. Navnet på personene har imidlertid blitt stående i papirlistene som legges ut på likningskontoret. Dette kan være en risiko for dem det gjelder, og må derfor ikke forekomme.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Kystpartiet er enig i at prinsippet om innsyn for allmennheten er viktig, og derfor skal skattelister fremdeles være offentlige. Dette er viktig fordi hemmelighet kun bidrar til å skape spekulasjoner rundt ligninger. Disse medlemmer er også enig i at offentliggjøring representerer en form for samfunnskontroll med myndighetene som kan fremme debatt rundt skattereglene.

Disse medlemmer sier seg videre enig i de innstramminger som har kommet når det gjelder omfanget og måten likningsmyndighetene gjør opplysningene kjent på fordi disse balanseres mot behovet for innsyn.

Disse medlemmer mener skattelister fortsatt skal være offentlige, og ser at Regjeringen har funnet en god balanse mellom å avveie hensynet til åpenhet i ligningsforvaltningen og mulighetene til innsyn på den ene siden og sentrale personvern hensyn på den andre. Det er grunn til å peke på at åpenhet er viktig for å hindre maktmisbruk og urettferdighet, og personhensyn er sentralt for å unngå uønsket oppmerksomhet.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til tidligere privat forslag om å forby offentliggjøring av skattelister i kombinasjon med en konsesjon for tilgang ved konkret behov. Disse medlemmer er derfor positiv til at Regjeringen nå foreslår en viss innstramming i offentliggjøring av skattelister, men mener fortsatt at det ikke er ønskelig at skattelister skal være offentlige. Disse medlemmer hadde derfor helst sett at det ble innført et forbud og viser til at listene fortsatt bl.a. kan misbrukes av kriminelle. Fordi likningstallene i mange sammenhenger gir et misvisende bilde på for eksempel hva formuen er, vil heller ikke en offentliggjøring av listene være godt egnet for samfunnskontroll. Disse medlemmer har full tillit til at den nødvendige samfunnskontroll vil bli ivaretatt av likningsmyndighetene.

neskapsmateriale eller på annan måte prøve å kome seg unna kontroll.

Omsynet til konfidensialitet er eit viktig omsyn som etter departementet si oppfatning er sikra ved at skattestyresmaktene har teieplikt når det gjeld mottekne kontrollopplysningar. Vidare er det ein føresetnad at skattestyresmaktene berre gjer bruk av innsynsretten i tilfelle der det er saklege, kontrollmessige grunnar til det.

Departementet har derfor kome til at forslaget i tilstrekkeleg grad tryggjar rettsvernet til skattytarane. I dette ligg det at departementet ikkje ser noko behov for å innføre ei ordning med notifikasjon.

Også det internasjonale skattesamarbeidet har ei liknande sentral målsetjing om å etablere ein oppdagingsrisiko. Innsynsretten for skattestyresmaktene i heimlandet (gjennom samarbeid med skattestyresmaktene i investeringslandet) skal medverke til at midlar plasserte i utlandet og kapitaltransaksjonar til og frå utlandet blir oppgitt korrekt i skatteoppgåvene i heimlandet. Dette reknar ein med vil føre til færre forsøk på unndraging og mindre behov for faktisk kontrollinnsats over landegrensene. Ein generell innsynsrett for norske skattestyresmakter er ein føresetnad for at Noreg skal kunne oppfylle sin del av det internasjonale skattesamarbeidet og kunne be utlandske skattestyresmakter om bankopplysningar vedrørende norske kontohavarar m.m. Tilstrekkeleg innsynsrett i norske bankar blir såleis også ein del av grunnlaget for at det kan utviklast ein tilstrekkeleg høg oppdagingsrisiko i samband med unndraging over landegrensene.

Omsynet til bankane si arbeidsbelastning i samband med krav om innsyn kan under dei nemnde føresetnadene ikkje representere noka vesentleg innvending mot innsynsretten. Som følgje av dei praktiserte avgrensingane i innsynsretten har bankane i dag arbeid med å sladde opplysningar. Når desse avgrensingane blir tekne bort, forenkla det også det arbeidet bankane har i samband med innsynsordninga.

På bakgrunn av dette går departementet inn for at det blir etablert ein generell innsynsrett for skattestyresmaktene gjennom klar lovgiving. Heimelen for innsyn må kome inn både i likningslova og i meirverdiavgiftslova.

Forslaget får som følgje at likningsstyresmaktene vil ta imot meir utfyllande kontrollopplysningar enn i dag. Dette er ein tilsikta verknad av forslaget og vil kunne medverke til at skatte- og avgiftsunndraging blir avdekt. Dette vil kunne føre til meirarbeid for likningsstyresmaktene, men på den andre sida vil forslaget kunne føre til at opplysningane kan framskaffast med mindre ressursbruk. På bakgrunn av dette reknar ein ikkje med at dei administrative konsekvensane for likningsstyresmaktene vil få noko særleg omfang.

Det er grunn til å tru at bankane vil bli påførte ei viss arbeidsbelastning i samband med behandling av krav om innsyn. I dag har bankane arbeid med å sladde opplysningar som følgje av avgrensinga i innsynsretten etter gjeldande rett. Dei føreslåtte lovendingane vil føre til at arbeidet i bankane blir forenkla. Ein reknar derfor med at bankane ikkje vil bli påførte noka vesentleg meirbelastning som følgje av forslaget.

Departementet føreslår at endringane tek til å gjelde straks.

Det visast til proposisjonen for ein nærmare omtale av forslaga.

3.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens vurderinger og forslag.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet vil her fremheve den trusselen mot effektiv ressursutnyttelse mulig overforbruk av innhenting utgjør. På spørsmål om avgifts- og likningsmyndighetene ikke kunne betale bankenes kostnad ved innhenting av opplysningene, svarte Finansministeren at det var et etablert prinsipp at disse myndigheter ikke betalte for innhenting av dokumentasjon. Disse medlemmer mener det snarere burde etableres et prinsipp der myndighetene betalte for kostnaden de påførte næringslivet ved informasjonsinnhenting. Dette ville medføre en sunn behovsprøving av slik etterspørsel.

Disse medlemmer går på denne bakgrunn inn for at liknings- og avgiftsmyndighetene må betale et gebyr tilsvarende selvkost ved innhenting av opplysninger som ikke er elektronisk arkivert. Disse medlemmer presiserer at det gjennom høringen fremkom at dette ville være en forbigående problemstilling.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at liknings- og avgiftsmyndighetene betaler et gebyr tilsvarende selvkost ved innhenting av opplysninger som ikke er elektronisk arkivert."

4. NYE REGLAR I SKATTEBETALINGSLOVA OM INNHENTING AV KONTROLLOPPLYSNINGAR FRÅ TREDJEPERSONAR

4.1 Sammendrag

Finansdepartementet legg i proposisjonen fram eit forslag om å innføre reglar om innhenting av kontrollopplysningar om ein namngitt arbeidstakar eller andre namngitte personar frå tredjemann, utan hinder

for skatteetaten, slik at dei same kontrollopplysningane berre blir innhenta ein gong.

Departementet føreslår at endringane tek til å gjelde straks.

Det visast til proposisjonen for ein nærmare omtale av forslaga.

4.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens vurderinger og forslag.

5. ENDRING AV REGLANE FOR PLIKTA TIL Å BETALE ARBEIDSGIVARAVGIFT FOR HUMANITÆRT ARBEID I UTLANDET

5.1 Sammendrag

5.1.1 Innleiing og bakgrunn for lovforslaget

I folketrygdlova § 23-2 første ledd heiter det at arbeidsgivaren "skal betale arbeidsgiveravgift av lønn og annen godtgjørelse for arbeid og oppdrag i og utenfor tjenesteforhold som han plikter å innberette".

Plikta til å betale arbeidsgivaravgift er generell, og gjeld med mindre det er gjort særskilde unntak. Dette gjeld også om arbeidet er utført i utlandet av ein arbeidar som bur der. Det synest likevel å ha vore ei viss forvirring kring reglane, noko som har ført til at norske misjonsselskap gjennom ei årrekke ikkje har betalt arbeidsgivaravgift for utsende misjonærar. I Innst. O. nr. 46 (2001-2002), som blei gitt i samband med at den nye eittårsregelen i skattelova blei vedteken, var det ein uttalt føresetnad at ein fekk ei avklaring av regelverket på dette området, og at misjonsselskapa ikkje skulle bli urimeleg skadelidande på grunn av uklare reglar. Finanskomiteen uttalte under pkt. 3.2:

"Komiteen viser til omtalen av arbeidsgiveravgift i proposisjonen [Ot.prp. nr. 50 (2001-2002)] punkt 6.15. I brev fra Finansdepartementet til finanskomiteen 19. april 2002 gjøres det ytterligere rede for reglene om arbeidsgiveravgift etter folketrygdloven med forskrifter. Det fremgår at Sosialdepartementet har gitt forskrift 25. januar 2002 forankret i Stortingets trygdevedtak for 2002, og at forskrift med tilsvarende innhold har vært gitt også for tidligere år. Videre fremgår det at denne forskriften har en ordlyd som er "mindre heldig" idet den forutsetter at det finnes unntak fra plikten til å betale arbeidsgiveravgift, men at et slikt unntak, etter det departementet kjenner til, faktisk ikke eksisterer.

Komiteen viser til at de uklare forskriftsbestemmelsene kan ha bidratt til å skape usikkerhet knyttet til omfanget av plikten til å betale arbeidsgiveravgift o.l., og at praktiseringen av reglene dermed kan ha blitt uensartet. Komiteen forutsetter at de aktuelle uklarhetene fjernes, og at avgiftspliktige og skattytere ikke blir lidende urimelig under at myndighetene har laget uklare regler."

Finansdepartementet meiner at eventuelle uklare punkt i regelverket som følgde av den nemnde forskrifta no er fjerna, gjennom den endringa som Sosialdepartementet gjorde i forskrifta for året 2003 etter tilråding frå Finansdepartementet. Departementet ser likevel at ei endring i praksis i tråd med det gjeldande regelverket kan påføre misjonsselskapa ei særleg stor belastning, ettersom dei gjennom ei årrekke har stelt seg som om dei ikkje hadde avgiftsplikt. Misjonsselskapa har i særleg grad avgrensa høve til å finansiere ei slik avgift. Med bakgrunn i desse vurderingane sende Finansdepartementet i desember 2003 ut på høyring eit forslag til endring av reglane som gjeld plikta for misjonsselskap og kyrkjelydar til å betale arbeidsgivaravgift for utsende misjonærar.

Under høyringa kom det mange reaksjonar på at ein berre gav fritak for plikta til å betale arbeidsgivaravgift for dei med religiøs tilhørsle. Mange av høyringsinstansane fann det underleg at anna humanitært arbeid ikkje skulle fritakast frå arbeidsgivaravgift, og la fram forslag om at ein burde jamstille alle dei organisasjonane som driv humanitært arbeid i utlandet.

Finansdepartementet seier seg samd med fleirtallet av høyringsinstansane på dette punktet, og legg med dette fram eit forslag om ei avgrensa endring av regelverket for arbeidsgivaravgift, slik at misjonsselskap, kyrkjelydar og humanitære organisasjonar ikkje skal betale arbeidsgivaravgift for personar utstasjonerte i meir enn to år i utlandet for å drive humanitært arbeid der. Forslaget omfattar ikkje næringsverksemd eller arbeid innanlands.

5.1.2 Gjeldande rett

Etter folketrygdlova § 23-2 første ledd skal ein arbeidsgivar i Noreg betale arbeidsgivaravgift av lønn og anna godtgjersle for arbeid som han pliktar å rapportere. Dette gjeld også om arbeidet er utført i utlandet av ein medarbeidar som bur der. Plikta til å svare arbeidsgivaravgift av ytingar til personar som bur i utlandet, følgjer plikta til å rapportere lønnsutbetalningar, slik det følgjer av likningslova § 6-2 og tilhøyrande forskrift 19. november 1990 nr. 932. Oppgaveplikta omfattar all utbetaling av arbeidsgodtgjersle, og det er ikkje noko vilkår at den som yter betalinga, sjølv er skattepliktig, eller at mottakaren må vere skattepliktig. Forskrifta gjer ikkje unntak for norske misjonærar eller andre personar som driv humanitært arbeid i utlandet.

Av forskrift 19. november 1990 nr. 932 følgjer det at det er gjort unntak frå rapporteringsplikta for lønn og anna godtgjersle for arbeid dersom utbetalingane skal belastast rekneskapsen for den faste driftstaden til ei norsk bedrift i eit land Noreg har skatteavtale med. Dei fleste humanitære arbeidarar oppheld seg truleg i land som Noreg ikkje har skatteavtale med. Dessutan er ikkje humanitært arbeid næ-

sjonar av religiøs art. SkL ser det som ei oppsmuldring av reglane om ein lagar særskilde reglar for visse grupper innanfor kategorien velgjerdorganisasjonar og allmennyttige organisasjonar. SkL foreslår at dersom det skal gjerast ei endring, så må i staden folketrygdlova § 23-2 åttande ledd endrast ved at dei beløpsgrensene som er sette for velgjerdorganisasjonar og allmennyttige institusjonar, blir auka til eit akseptabelt nivå. Da kan ein forankre regelendringa i skatteevneprinsippet.

Skattedirektoratet har denne merknaden til forslaget:

"Finansdepartementets forslag innebærer at regelverket på dette området blir ytterligere komplisert og dermed vanskeligere å håndtere for ligningsmyndighetene. Etatens erfaring tilsier at et unntak fra arbeidsgiveravgiftsplikten for en gruppe lett vil føre til en rekke grensedragningsproblemer. I denne sammenheng kan bl.a. nevnes spørsmål om hva som skal regnes som misjonsorganisasjon, religiøs menighet og humanitært eller filantropisk arbeid."

Vidare skriv direktoratet:

"For misjonærer som oppholder seg i et annet EØS-land, vil trygdeforholdene, og dermed plikten til å betale sosiale avgifter, følge reglene i Rådsforordning (EØF) nr. 1408/71. Direktoratet har forstått disse reglene slik at de innebærer at en person er omfattet av trygdelovgivningingen enten i Norge (som pliktig trygdet) eller i utlandet. Dersom et avgiftsfritak for misjonærer bare skal omfatte personer som er frivillig trygdet i Norge, forstår vi det slik at alle arbeidstakere i EØS-land vil falle utenfor.

(...) Etter direktoratets oppfatning bør det gjøres oppmerksom [på] i forarbeidene til en eventuell lovendring at et fritak for arbeidsgiveravgift ikke gjelder i de tilfeller det foreligger avgiftsplikt i et annet EØS-land etter reglene i Rådsforordning (EØF) nr. 1408/71.

(...) Dersom et eventuelt avgiftsfritak utformes slik at det også vil omfatte personer som oppholder seg i et annet EØS-land, må det påses at de nye reglene ikke er i strid med EØS-avtalen."

I tillegg til disse merknadene har Skattedirektoratet også nokre merknader til korleis ein skal rekne ut lengda av opphaldet i utlandet.

Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon (HSH) støttar forslaget. HSH meiner likevel at forslaget bør utvidast til å gjelde for alle frivillige organisasjonar som har arbeidarar i utlandet utstasjonerte der i meir enn to år.

Landsorganisasjonen i Norge (LO) kan ikkje godta ei slik særskild behandling av religiøse organisasjonar, og foreslår derfor at regelendringa blir gjort gjeldande for både religiøse og humanitære organisasjonar.

Næringslivets Hovudorganisasjon (NHO) peiker på at reglane for arbeidsgivaravgift er generelle, og at det lenge har vore ei avgiftspolitisk linje at ein ikkje

brukar selektive avgiftslempingar som statsstønad til særskilde interesser eller særskilde grupper. NHO kan derfor på prinsipielt grunnlag ikkje gå inn for forslaget.

5.1.4 Vurderingar og forslag frå departementet si side

Likningsstyresmaktene har avdekt svikt i misjonsselskapa si rapportering og innbetaling av arbeidsgivaravgift for utsende misjonærer. Styresmaktene reagerte etter at det blei gjennomført bokettersyn hos eitt av misjonsselskapa. Der blei det avdekt at det ikkje hadde vore betalt arbeidsgivaravgift eller gjennomført lønnsrapportering for misjonærane.

Den avdekte svikten i rapportering og innbetaling av arbeidsgivaravgift frå misjonsselskapa si side for misjonærer utstasjonerte i utlandet, førte til at Stavanger tingrett den 2. april 2003 sa dom i sak mellom eit misjonsselskap og Staten v/Rogaland fylkesskattekontor. I dommen la retten til grunn at misjonsselskapet er arbeidsgivaravgiftspliktig for utsende misjonærer. Dommen er anka inn for Gulating lagmannsrett, og ein reknar med at han blir behandla hausten 2004.

Misjonsselskapet har mellom anna støtta seg til at det har vore ein langvarig praksis for at misjonsselskap ikkje har måtta svare arbeidsgivaravgift for utsende misjonærer. Det er nok rett som misjonsselskapet hevdar, at misjonsselskapa gjennom ei årrekke verken har rapportert lønn eller svart arbeidsgivaravgift for utsende misjonærer. Dette har ikkje vore medvite godkjent av likningsstyresmaktene. Innbetaling av arbeidsgivaravgift byggjer på sjølvdeklaring, og likningstyresmaktene held seg til dei opplysningane som arbeidsgivaren sjølv gir. Styresmaktene er i denne samanhengen i første omgang kommune-kasseraren. Det er dermed først ved ein kontroll eller eit bokettersyn at styresmaktene kan oppdage slik manglande betaling av arbeidsgivaravgift.

Eit anna argument misjonsselskapa har nytta til fordel for den praksisen dei har følgd, er knytt til den årlege forskrifta gitt av Sosialdepartementet om avgifter til folketrygda for misjonærer og andre som er opptekne i folketrygda i medhald av folketrygdlova § 2-8 - frivillig medlemskap i trygda. Denne forskrifta regulerer særskilde trygdeavgiftssatsar for den persongruppa som er omfatta av forskrifta. Forskrifta er, i samband med skattevedtaka, blitt vedteken med likelydande ordlyd kvart år fram til 2003. Etter § 1 i forskrifta slik ho var fram til 2003, skal dei særlege satsane berre gjelde når arbeidsgivaren ikkje pliktar å betale arbeidsgivaravgift og dessutan ikkje tek på seg å betale ei slik avgift. Føresegna har dermed ikkje sjølv gitt noko fritak frå betaling av arbeidsgivaravgift, men det kan sjå ut til at ho har hatt som føresetnad at det er bestemt andre stader i regelverket at mi-

giftspliktige og skattytere ikke blir lidende urimelig under at myndighetene har laget uklare regler".

Komiteens flertall, alle unntatt Sosialistisk Venstreparti, støtter derfor Regjeringens forslag om å endre reglene for plikten til å betale arbeidsgiveravgift for misjonsorganisasjonenes arbeid i utlandet. Etter flertallets vurdering skaper dette tydelige og klare regler, samtidig som misjonsorganisasjonene ikke blir urimelig skadelidende.

Flertallet viser til at Regjeringen foreslår at fritaket for å betale arbeidsgiveravgift også gjøres gjeldende for humanitære organisasjoner som driver religiøst, humanitært eller filantropisk arbeid i utlandet. Flertallet slutter seg til dette forslaget, og støtter likebehandlingen av religiøse organisasjoner og andre humanitære organisasjoner. Flertallet viser til at humanitære organisasjoner ikke har hatt samme uklarheter hva angår forskrifter, og følgelig har betalt arbeidsgiveravgift. Flertallet viser til at Regjeringens forslag til lettelse derfor fører til en reell bedre økonomisk situasjon for disse organisasjonene, og at provenyanslaget er 5 mill. kroner. Flertallet vil også understreke at endringen i loven ikke gjelder næringsvirksomhet eller innenlands arbeid.

Flertallet viser til at Regjeringens forslag kun innebærer fritak for personer som er utstasjonert i mer enn to år. Flertallet støtter dette forslaget, og peker på at en slik langsiktighet sikrer historisk kontinuitet i personens arbeid i utlandet. Flertallet viser videre til at dette er i samsvar med den praksis organisasjonene tidligere har lagt til grunn. Flertallet deler videre Regjeringens syn på praktiseringen av to-årsregelen, der regelen tar til å gjelde fra dag en, så fremt en kan vise til at oppholdet er ment å vare i minst to år.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kystpartiet sier seg enig i behovet for avklaring i regelverket og støtter derfor forslaget om fritak for arbeidsgiveravgift for misjonsorganisasjoner og humanitære organisasjoner.

Disse medlemmer synes imidlertid at et slikt fritak også bør vurderes for alle andre som jobber mer enn 2 år i utlandet og fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge fram en vurdering om innføring av fritak for arbeidsgiveravgift for alle som har arbeidsopphold på mer enn 2 år i utlandet."

Disse medlemmer ser det som svært positivt at norske arbeidstakere kan få internasjonal erfaring ved å ta arbeid i utlandet og er opptatt av å legge forholdene best mulig til rette for dette. Disse

medlemmer viser til at en viktig forutsetning for dette er at vi har et konkurransedyktig skattesystem for nordmenn som tar arbeid i utlandet.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge fram en gjennomgang av hvor konkurransedyktig skattesystemet er for nordmenn som tar arbeid i utlandet."

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti viser til disse medlemmene sitt prinsipielle syn om å gi økonomisk støtte til organisasjonar og føremål ein er for, gjennom direkte tilskott løyvd i statsbudsjettet og ikkje gjennom utholing av skatte- og avgiftsregelverket. Disse medlemene viser til at Regjeringa òg ser ut til å dele dette synet, m.a. i Innst. S. nr. 122 (2003-2004) der finansministeren i brev til finanskomiteen av 9. februar 2004 skriv at:

"Omsynet til eit enkelt skattesystem talar for at ein bør unngå frådrag i inntekt som ikkje har direkte samanheng med å opptene inntekta. For å sikre størst mogleg samanheng mellom faktisk inntekt og skattepliktig inntekt, bør økonomisk støtte til spesielle formål normalt gjevast gjennom direkte støtte framfor særskilte frådrag i inntekt. Som hovudregel vil også støtta vere meir målretta dersom den vert gitt gjennom direkte støtte enn gjennom særskilte frådrag eller andre særordningar i skattesystemet."

Finansministeren skriv i brev av 10. mars 2004 til Sosialistisk Venstreparti at grunnen til at Regjeringa no likevel har fremja forslag om fritak for plikta til å betale arbeidsgivaravgift for humanitært arbeid i utlandet, er at Finanskomiteen i Innst. O. nr. 46 (2001-2002) uttala at :

"Komiteen forutsetter at de aktuelle uklarhetene fjernes, og at avgiftspliktige og skatteyttere ikke blir lidende urimelig under at myndigheten har laget uklare regler."

Disse medlemene kan ikkje sjå at denne merknaden skal leie til eit forslag om lovendring med verknad frå 1. januar 2004, og vil peike på at i alle fall desse medlemene var av den oppfatning at organisasjonane ikkje skulle lide urimeleg for den tida styresmaktene hadde vedtatt uklare reglar, altså burde merknaden leie til eit forslag med verknad for fortid. Regjeringa skriv sjølv i Ot.prp. nr. 34 (2003-2004) at eventuelle uklare punkt i regelverket som følgde av den nemnde forskrifta no er fjerna. Då vert det for desse medlemene vanskeleg å skjønne korleis Regjeringa kan hevde at forslaget til lov fremja i denne proposisjonen, og som ikkje har tilbakevirkende kraft, løyser utfordringa for dei organisasjonar

- b. verdipapirforetak (jf. lov av 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel § 1-4) og andre som har penger til forvaltning, og
- c. pensjonskasser
- plikt til å gi opplysninger om innskudds- og gjeldskonti som navngitt person, bo, selskap eller innretning har eller disponerer i vedkommende institusjon. Ved innhenting av opplysninger etter første og andre punktum plikter de å gi opplysninger om underbilag og transaksjoner, herunder hvem som er parter i transaksjonene.
2. Enhver som utfører eller har utført arbeid eller oppdrag for arbeidsgiveren, plikter på samme vilkår som i nr. 1 første punktum å gi opplysninger om sitt tjenesteforhold eller oppdrag knyttet til arbeidsgiveren.
 3. Næringsdrivende plikter på samme vilkår som i nr. 1 første punktum å gi opplysninger om ethvert økonomisk mellomværende som vedkommende har eller har hatt med arbeidsgiveren, når opplysningene knytter seg til begge parter virksomhet. Det kan kreves opplysning om og spesifisert oppgave over varelevering og -kjøp, tjenester, vederlag og andre forhold som knytter seg til mellomværendet og oppgjøret for dette (dette gjelder også omsetning som er skjedd gjennom mellommann).
 4. Også skattefogden og den som har fått fullmakt fra skattefogden eller skatteoppkreveren til å foreta bokettersyn etter § 47, kan kreve opplysninger etter nr. 1, nr. 2 og nr. 3 i denne bestemmelsen.

Ny § 47b skal lyde:

§ 47b

1. Den som får pålegg om å gi opplysninger etter § 47a, kan klage over pålegget dersom vedkommende mener at han ikke har plikt eller lovlig adgang til å etterkomme pålegget.
2. Klage, som kan være muntlig, må fremsettes straks når den pålegget angår er til stede, og elters innen tre dager.
3. Den som har gitt pålegget, skal enten omgjøre det, eller snarest mulig legge klagen frem for nærmeste overordnede forvaltningsorgan til avgjørelse.
4. Ligningsloven §§ 3-6 nr. 4 og 3-7 gjelder tilsvarende.

Ny § 47c skal lyde:

§ 47c

1. Skattedirektoratet og skattefogden kan pålegge den som ikke har etterkommet plikten til å gi opplysninger etter § 47a, å oppfylle sin plikt under en daglig løpende tvangsmulkt.

2. Pålegg til selskap, forening, innretning eller organisasjon rettes til styret, og sendes hvert medlem i rekommandert brev. Tvangsmulkten kan inndrives så vel hos medlemmene av styret som hos selskapet, foreningen, innretningen eller organisasjonen.
3. Pålegget kan påklages til Skattedirektoratet innen 3 uker.
4. Mulkten tilfaller statskassen.
5. Skattebetalingsloven § 33 gjelder ved inndrivning av tvangsmulkt ilagt etter denne bestemmelsen.
6. Departementet, eller den det gir fullmakt, kan i særlige tilfeller ettergi påløpt mulkt.

II

Endringane under I trer i kraft straks.

B.

vedtak til lov

om endringar i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift

I lov av 19. juni 1969 om merverdiavgift gjer ein desse endringane:

I

§ 48 første ledd skal lyde:

Finansinstitusjoner (jf. lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet § 1-3) og andre som driver utlånsvirksomhet eller låneformidling som næring, verdipapirforetak (jf. lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel § 1-4) og andre som har penger til forvaltning og pensjonskasser plikter på avgiftsmyndighetenes forlangende å gi opplysning om navngitt næringsdrivendes midler som has til forvaltning og om avkastning av disse, om innskudds- og gjeldskonti, deposita og andre økonomiske mellomværende med navngitt næringsdrivende. Opplysningsplikten etter første punktum omfatter også opplysninger om underbilag og annen dokumentasjon til transaksjoner, herunder hvem som er parter i transaksjonene. Postoperatører plikter på avgiftsmyndighetenes forlangende å gi opplysninger om pengeforsendelse ved verdibrev for navngitt person, bo, selskap eller innretning.

§ 63 første ledd første punktum skal lyde:

Det skal ikke betales avgift ved innførsel av varer som nevnt i § 5 første ledd nr. 3, § 5 b første ledd nr. 4 bokstav d, § 16 første ledd nr. 7, 8 og 14 og § 17 første ledd nr. 1.

II

Endringane under I tek til å gjelde straks.

minnelig ettersyn i tre uker. Ligningssjefen kan bestemme at skattelisten også skal legges ut på annet kontor hvor ligningskontoret er representert. Utlegging av skatteliste kunngjøres. Det er ikke tillatt å kopiere, fotografere eller å benytte elektroniske hjelpemidler for å avlese opplysninger i den utlagte skattelisten.

Skattedirektoratet kan gjøre skattelisten tilgjengelig på Internett i den perioden listen er lagt ut på ligningskontoret. Søk i denne listen kan bare gjennomføres når skattyters navn og poststed oppgis. Skattedirektoratet gir nærmere retningslinjer om hvordan slik publisering skal skje.

På anmodning skal opplysninger fra skattelisten om den enkelte skattyter gis skriftlig til ham selv, ektefelle, dødsbo, konkursbo eller domstol. Slike opplysninger kan også i rimelig utstrekning gis skriftlig til andre. Den som ønsker opplysninger, må oppgi skattyters navn og poststed. Skattedirektoratet kan gi nærmere retningslinjer om utlevering av slike opplysninger.

4. Departementet kan gi forskrifter til utfylling av bestemmelsene her.

II

Endringane under I tek til å gjelde straks.

D.

vedtak til lov

om endring i lov 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister m.v.

I lov av 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister m.v. gjer ein denne endringa:

I

§ 1 andre ledd skal lyde:

Skatteplikt etter denne lov faller bort, og avløses av skatteplikt etter skatteloven, når vilkårene i skat-

teloven § 2-1 annet ledd for å anses som bosatt, er oppfylt. Trukket skatt etter denne lov § 7 omgjøres da til forskudd på skatt etter skattebetalingsloven, men bare for så vidt gjelder trukket skatt i det inntektsåret artisten blir ansett som bosatt i riket. Trukket skatt etter § 7 i inntektsår før artisten ble skattemessig bosatt i riket, anses som endelig skatt uten ligning.

II

Endringa under I trer i kraft straks, med verknad frå og med inntektsåret 2004.

E.

vedtak til lov

om endring i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven)

I lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjer ein denne endringa:

I

§ 23-2 niande ledd skal lyde:

Det skal ikke betales arbeidsgiveravgift av godtgjørelse for arbeid i utlandet når arbeidet er utført av en utenlandsk arbeidstaker som ikke er medlem i trygden. Det skal heller ikke betales arbeidsgiveravgift av godtgjørelse for religiøst, humanitært eller filantropisk arbeid utført av person utstasjonert i utlandet av misjonsselskap, menighet eller humanitær organisasjon, når oppholdet i utlandet varer i minst to år. Departementet kan i forskrift avgrense avgiftsfritaket etter andre punktum og gi regler til utfylling og gjennomføring av det.

II

Endringa under I trer i kraft straks, med verknad frå og med 1. januar 2004.

Oslo, i finanskomiteen, den 25. mars 2004

Siv Jensen
leder

Björg Tørresdal
ordfører